

Ko preberem vso to molitev in pomislim, kolikokrat sem jo „molil“ kakor deček med sedmim in enajstim letom svoje starosti, nisem si mogel kaj, da bi se ne bil nasmejal na ves glas. —

Smešna je res ta, — žalostna pa tudi, posebno če pomislimo, da se ravna tako s slovenskimi otroci sem ter tje še dan današnji, posebno pri naših bratih po Koroškem, pa menda tudi drugod, nemara tudi še kje na Kranjskem. Kedaj bodo slepci spregledali?

Domorodci! pripovedujte to resnično zgodbo posebno nemškutar-skim učiteljem, pa tudi tistim našim kmetom in — županom, kateri imajo še kako mreno na očeh, da preradi „tajčajo“.

Ta resnična, na pol smešna, na pol pa žalostna zgodba jim utegne mreno prerezati poprej, kot vse učeno pa dolgočasno modrovanje, ki je za njih mozeg nemara celó preučeno in ne more do sredine. △ *

N o v i c e.

V šolskem letu 1859 je bilo na Primorskem v 422 duhovnjah 527 kat. ljudskih šol, med temi 24 poglavnih (5 s spodnjo realko). Učencov je bilo 308, podučencov 43, učenic 83, podučenic 33, obertnijskih učenic 91, šolskih pripravnikov 80.

Naj večji zvon. Naj večje in težje zvonove imajo na Rusovskem. V samostanu presv. Trojice v Trockoj pri Moskvi je zvon, kteremu pravijo, da je cesar vseh zvonov. V temu zvonu je 3500 centov kovine. Wb.

Iz Kobleglave na Goriškem. Ljubi „Tovars!“ razglasi, da smo tudi pri nas 23. mal. travna odperli novo šolo, ktere še dosihmal nismo imeli. Zeló nas veseli, da se morejo otroci kaj učiti in izobraževati. Jož. Abram.

Iz Zibike. Berž kot ne, si se preljubljeni moj „Tovars!“ že z mnogimi kraji, ktere obiskavaš, dobro soznani.

Pozvej nekoliko tudi od naše skrite doline! Krog in krog obsegajo to dolino raztegnjeni griči z žlahno vinsko tero obsajeni, na severni strani pod imenom: Skofija, in na južni: „Bezgovica“.

Vsako leto se tu toliko vina pripravi, da ga nekaj v ptuje kraje popro-đajo, drugo pa večidel sami uživajo. Sosebno je našim mejašem letošnje pomlad od veselja in radosti serce kipelo, vidši vsak ters čversto poganjati, vsako drevoe obilno cveteti; ali došli so snežni in neprijetni dnevi, in slana, ki je rastlinam mladice obropati žugala, je tudi nam žalostne nasledke obečala. Ali glej, čudo božje! mnogo rastlin je skoro neoskrunjenih ostalo, in še čverstejše od pred rastejo, in tako raste tudi zopet veselo upanje v naših sercih.

Črički, ki svoje glase pri vinski terti povzdigujejo, so tudi pri nas zeló oživeli, ki me dan na dan huje mičejo tudi ljubi, dragi slovensčini svoj glas povzdigniti.

Preljubljeni „Tovars“, kaj ne, da v sedanjem času naša slovensčina tudi krepko svoje mladice poganja in iz tolikanj pomnoženega cvetja lahko obilno žlahnega sadu pričakujemo?! Ali gorje! slušaj me nekoliko! Radost, ki jo

*) Ta spisek, malo okrajšan, sem ponemčil in poslal tudi „Wanderer“-ju Dunajskemu, v katerem pride boje še poprej na dan, kot v „Uč. Tovarsu“. Naj zvedó tudi Dunajski gospodje, kakšne so bile naše ljudske šole, ni davno tega, in so nekod še dan današnji, — kako se je ravvalo, in se še ravna z ubogo deco slovensko!

marsikak učitelj na deželi in z djanjem do slovenščine pokazati hoče, jo precej silni sever nemškutarije hoče uničiti, in nam vse lepo cvetje, ki se med učenci v šolah širi, osmuduje. — Sem ter tje se še dobe taki nezvestneži, da ubogim učiteljem odlašajo in utergujejo plačo ravno zato, ker ne učijo po nemški.

Pred nekaj leti so imeli še v neki tukajšnih šol dolg laket, v kterega so bili te le besede vdolbene: „Schandholz für das Windischsprechen“. Ta laket je mogel učenec domu nesti, če je v šoli kaj po slovenski zini. Oj žalost! — Res je, da je zdaj že veliko bolje, toda gorje učitelju, kteri mora živeti pri takih ljudeh, ki ne vejo za drugo zveličanje, kakor le po nemščini. Bog nam skoro pomagaj!*)

Sket.

Iz Ribnice. Veselo je viditi, da se po Slovenskem, posebno na Krajnskem naša domača reč čedalje bolj zbuja in veljavnost dobiva, in če je tega kdaj treba, je gotovo treba v sedanjem času, ker imamo ne le očitnih, temuč tudi še skritih sovražnikov na kupe, kteri s sladko besedo strup vlivajo v nevedne in neskušene proste serca; toda, ako Bog dá in sreča slovenska, jih bomo vendar že spoznali in serčno premagali. — Povem naj veselo novico, da smo drugi dan maja imeli v Ribnici učiteljski zbor, kamur so se mnogi gosp. učeniki in tudi duhovni zbrali, da bi se kaj pogovorili o važnih učiteljskih zadevah.***) — Prečastiti gospod predstojnik šolskega okraja so nas res prav po očetovsko podučevali in tako prijazno in iskreno govorili, da ne morem popisati. Pa saj že večidel naših dolenskih bratov dobro pozna tega verlega gospoda, kako vneti so za šolo, kako ljubeznjivo govoré, bodi si z učenci ali z učitelji. Treba nam ni njihov hvale razglaševati, saj jih že zlati križec za njih obilne zaslugе časti. — Zbor je terpel od devete ure zjutraj blizo do dveh popoldne, in potem so nas naš ljubi gosp. dekan prijazno h kosilu povabili in prav dobro pogostili. — Po obedu nam je ondotni učitelj, gosp. Jože Raktelj, ves vnet mož za naše šole in za slovenščino, razkazoval prelepe šolske izbe ribniške šole. Vsa šolska oprava je prav lepo vredjena, in ni je reči, da bi glasno ne spričevala, koliko premore pridén učitelj, ako si prizadeva svoj lepi poklic zvesto opravljati. Gosp. Raktelj nam po tem tudi odpre veliko omaro, rekoč: „Vidite, učiteljska knjižnica je to! Posodim vam lahko kaj bukev; izberite si jih, kakor vam je drago!“ In skoro vsaki si je iz bogate knjižnice kaj izposodil. Druzega ne želim, kakor le to, da bi se ta knjižnica prav veselo množila in učenikom veliko koristila. Ali bi se ne mogle tudi drugod napraviti take knjižnice, kjer jih še ni? Ako to lepo napravo podpira veliko učiteljev, ni treba posameznim veliko dajati, ker se z združeno močjo veliko stori. — Še neko šolsko orodje smo vidili v ribniški šoli, kar smo prav radovedno pregledovali, in to je „telurium“, ki so ga blagorodni gosp. Jožef Rudež šolski mladini v Ribnici podarili. S tem orodjem se učencem lahko prav jasno razklada, v kakšni zvezi sta solnce in mesec z našo zemljo, kako solnce in luna merkne, kdaj je mlaj, prvi in zadnji krajec i. t. d. Gospodu Rudežu so šole in učitelji zelo pri sercu, in prav lepo skerbé, da se mladina kaj več uči in lepo odreja; tudi soderški in potoški šoli so že dosti dobrega storili. Bog jim poverni!

P-t-n.

Iz Ljubljane. Po sklepu svetlega cesarja 16. velk. travna t. l. je prečast. proš gosp. dr. Anton Jarc šolski svetovavec in nadzornik srednjih (latinskih in rečnih) in ljudskih šol na Krajnskem.

*) Nikar ne bodite hudi, da smo Vaše daljne, sicer pravične jeremijade doma shranili. Ako bi jih vse na beli dan spravili, bi ž njimi zaubiti kje vodo na krivičen mlin napeljevali, kar bi nam več škodovalo, kakor koristilo. Poterpimo! Čas je prečudno kolo, ktero se neprenehoma verti, in se večkrat tako obrne, kakor se nam pred nemogoče zdi.

Vredn.

**) Zeló bi nam bili vstregli, če bi nam bili bolj na tanko razložili, o kterih šolskih zadevah, da ste se pomenkovali.

Vredn.

Iz Ljubljane. „Danica“ pravi: „V sramoto Slovencev moramo povedati, da se je slovensko-nemškega besednjaka le malo še spečalo, do 15. t. m. le 256 iztisov. Da bi se ga ložej tudi manj premožni oskerbeli, je zdaj cena tega velikega in tehtnega dela s 6 na 4 gold. znižana, po kateri se v škofjski pisarnici (v Ljubljani) dobiva.“ — „Učit. Tovars“ pa ta veliki in prebogati slovník tudi vsem svojim tovaršem prav živo priporoča. Saj učiteljske knjižnice bi ga nikjer ne smele pogrešati.

Premembe v učiteljskem stanu.

G. Leopold Božič pride zač. v Šturjo pri Ipavi. — G. Franc Sever, zač. učitelj na Slapu, je odstavljen.

Imenik visokočast. in čast. g. g. naročnikov. 239. Mat. Rajšp. poduč. pri sv. Bened. v sl. gor. — 240. Jož. Mikec, župnik v Remesnici. — 241. Jan. Kaplenk, kaplan v Soderšici. — 242. Jož. Petek, gimn. v Ljubljani. — 243. Simon Zadnik, fajn. na Verhu. — 244. Jan. Janah, uč. pri sv. Štef. v Zili. — 245. Fil. Jak. Kaffol, duh. na Pečinah. — 246. Jož. Sancin, šestošolec v Terstu. — 247. Fr. Verlič, kapl. v Jarenini. — 248. Dragotin Udl, izg. uč. v Jarenini. — 249. Bl. Englert, uč. v Dramni. — 250. Ant. Sivka, uč. v Spitaliču. — 251. Drag. Gajšek, kapl. v Grizah. — 252. Jož. Toplak, uč. v Grizah. — 253. Jan. Kastelic, fajn. v Mokronogu. — 254. Jan. Rozman, šol. vod. v Kočevji. — 255. Ant. Pintar, fajn. na Turjaku. — 256. Jan. Zupanek, uč. na Ričici. — 257. Jan. Kramar osmošolec v Ljubljani. — 258. Ant. Namre, fajn. na Kopačni. — 259. Blaž Kuhar, uč. v Ljubljani. — 260. Jak. Mencinger, uč. v Gorjah. — 261. Jož. Jerše, uč. v Zalogu. — 262. Jak. Trobic, gimn. v Ljublj. — 263. Jern. Stancar, uč. v Vodicach. — 264. Štef. Vezensek, uč. v Podsredi. — 265. Jož. Divjak, fajn. v Saboti. — 266. Luk. Krajnc, uč. na Vranskem. — 267. Jan. Sdovšek, uč. pri Novicerkvi. — 268. Mat. Ornig, uč. v Št. Rupertu W. B. — 269. Jan. Borštnik, uč. na Oblokah. — 270. Jož. Kastelic, uč. pri sv. Križu. — 271. Ant. Aleš, benef. in uč. v Voloski. — 272. Paul Zore, uč. v Kamni gorici. — 273. Jan. Debelak, uč. v Teržicu. — 274. Jan. Zupančič, kapl. v Moravčah. — 275. Zupančič, c. k. opravn. v Ljubljani. — 276. Bal. Levičnik, c. k. davkni vradnik v Ljubljani. — 277. J. Dobrili, redovnik v Poreču. — 278. P. Studenc, dekan v Kanfanaru. — 279. Henr. Sparovic, kapl. v Svibnu. — 280. Mat. Hočevar, kat. v Ljubljani. — 281. Jož. Jančar, uč. v Dolini. — 282. Bukvarnica M. Leyrer-jeva v Mariboru. — 283. Fr. Švarc, kapl. v Artičih. — 284. Ant. Mežnarec, kapl. v Kranji. — 285. Jan. Kukuvec, kapl. v Sinabelkirhn. — 286. Lor. Potočnik, kapl. v sl. Bistrici. — 287. Tom. Knežar, uč. pri sv. Petru na Štaj. — 288. Ant. Ferenc, fajn. pri sv. Ani v sl. gor. — 289. Mih. Mavrič, uč. pri sv. Ani v sl. gor. — 290. Bart. Marko, uč. v Mielci. — 291. J. D. Huber, knjigovezec v Lutomeru. — 292. Tom. Dernač, uč. v Sevinci na Savi. — 293. Mart. Repič, uč. pri sv. Miklavžu pri Lutom. — 294. Ant. Stražnsak, fajn. v Veržeji. — 295. Dr. Lovre Vogrin, kan. in prof. v Mariboru. — 296. Fr. Klobasa, kapl. pri sv. Jurju na Šavnici. — 297. Pet. Cebin, uč. v Radečah. — 298. Jan. Čeh, uč. v Vrezulah. — 299. Jan. Škerjanc, gimn. v Ljubljani. — 300. Mikl. Erbežnik, tisk. pom. v Ljubljani. — 301. A. Turk, uč. v Št. Vidu. — 302. Jern. Uranič, uč. v Moravčah. — 303. Jan. Škerbinec, uč. v Krajski gori. — 304. Venc. Sturm, uč. v Metliki. — 305. Štefan Perjatelj, kapl. v Št. Vidu. — 306. Jak. Kolednik, duh. pom. pri sv. Petru poleg Radgone. — 307. Jak. Kozian, kapl. v Terstu. — 308. Sl. preparandija v Idrii. — 309. Ant. Grašič, dekan v Ternovem. — 310. Franc Kramer, dekan v Loki. — 311. Jož. Podobnik, uč. v Škofjiloki.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Milic.